

yükü; 6 saat ücretli, zorunlu süre, plan ve ders hazırlığı, nöbet, ödev ve sınav kâğıdı okuma, eğitici kol ve rehberlik çalışmaları da eklenince, devlet memurlarının olağan çalışma süresini aşabilmektedir. Teknik öğretmenler ve teknisyenler, olağan görevleri yanında, LIMME projesinde ve işyeri uygulamasında görevlendirme gibi yükler de eklenince haftada 60 saate yakın süre çalışmak zorundadırlar.

16. Sınıf mevcutları kimi okullarda 70-80'i bularak, işyükü birkez daha katlanmaktadır. Hizmetli arkadaşlarımızın sayıları çok az olup, kimi yerlerde bir hizmetli 4-5 kişinin işini yapmaktadırlar.

Angarya Serbest

17. Eğitim çalışanları başka kamu hizmetleri için de hazır kuvvet olarak görevlendirilmektedir. ÖSYM sınavları, sayım, seçim, sağlık propagandisti olarak çalışan öğretmenler kimi zaman hiç ücret almadan görev yaparlar. Son yıllarda buna ünite dergisi dağıtıcılığı da eklenmiştir. Bu görevler ücretli olunca başkalarına verilir.

Eğitime Cepten Katkı

18. Özellikle ilkökul öğretmenleri, plan defteri, yoklama defteri gibi gereksinmeleri kendi ceplerinden karşıladıkları gibi, simit parası getiremeyen öğrencilere de destek olmak durumundadır.

ADI VAR KENDİSİ YOK SOSYAL YARDIMLAR

En Yakıcı Sorunlarımızdan Birisi: Kira

19. Birçok kamu çalışanının lojman sorununun çözümü için önemli adımlar atıldığı halde, eğitim çalışanlarının bu sorunu için önemli bir adım atılmamıştır. Köylerde

lojmanlı okul yapımından vazgeçilmiştir (gerçi vatandaşlar artık "*kendi okulunu da kendisi yapıyor*"). Şu anda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak görev yapan eğitim çalışanları, (YÖK hariç) 422.586'sı öğretmen olmak üzere yaklaşık 600.000'dir. Lojman sayısı ise 59.783'tür. Yani eğitim çalışanlarının sadece yüzde 10'u lojmana kavuşmuştur. Kira bedeli ödenmediğine ve ortalama sağlık koşullarına sahip bir konutun kirası da ortalama öğretmen aylığının yarısına denk geldiğine göre, eğitim çalışanlarının ne tür konutlarda oturduğunu kestirmek zor değildir. Bu acı tabloya köylerde ve kasabalarda, kiralık sağlıklı konut bulma zorluğu da eklenmelidir.

Bir Başkası: Çocuk Bakımı

20. Eğitim sürecinin tüm yükünü çeken eğitim çalışanları, çocuklarının bakımı ve eğitimi konusunda hiç bir avantaja sahip değiller. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kreş ve anaokulları, eğitim çalışanlarının çocuklarına ücretsiz bakmak şöyle dursun, buralara çocukları ücretli kabul ettirmek bile çok zor. 1990-91 öğretim yılında kız meslek liselerinin uygulama anaokulları/yuvaları öğretmen çocuklarına ortalama 250.000 liraya baktılar; o da yalvartarak. Ayrıca bunların sayıları çok az, bakım ve sağlık koşulları da yetersiz.

21. Bakanın olumlu açıklamalarına karşın, okullarda öğretmen çocuklarına sağlanmış ek bir olanak yok gibidir. Öğretmenler ve eğitim çalışanları çocuklarının istedikleri okullara, hatta kendi okuluna kaydettirme açısından da bir avantaja ya da kolaylığa sahip değildir. Eğitim çalışanlarının ailesinden uzakta eğitim görmek zorunda olan orta ve yükseköğretimdeki çocukları için de önemli bir önlem alınmış değildir. Yatılı okullara kaydolan bu çocukların ailelerinden de *bağış* adı altında okul harcı alınmaktadır.

İlköğretim Çalışanlarının Kanayan Yarası:İLKSAN

22. İlkokul öğretmenlerinin ekonomik ve sosyal dayanışma örgütü olarak 1943 yılında kurulan "*İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı*" (İLKSAN) bugün amacından saptırılmıştır. İlkokul öğretmenlerinin paralarıyla yaratılan bu Sandığın yönetiminden öğretmenler önemli ölçüde dışlanmış, Sandık Bakanlığın bir dairesi durumuna getirilmiştir. İlkokul öğretmenleri için hiçbir yararlı proje gerçekleştirememiş olan Sandık, ödentileri Ocak 1991'de yüzde dörtyüz artırarak, 20.000 liraya çıkarmıştır. Sandık, öğretmenlere 25-30 yılda birikmiş paralarını ödemek dışında hizmet sunmamış, yöneticilere ucuz araba ithal etmek gibi amaç dışı alanlara yönelmiştir. Sandık yönetim adayları ve seçmenleri, il yöneticileri tarafından veto edilerek, öğretmenlerin katılımı engellenmiştir.

Dinlenme ve Eğlenmeyi Unuttuk

23. Milli Eğitim Bakanlığının elinde azımsanmayacak ölçüde olanaklar bulunmasına karşın, eğitim çalışanlarını dinlendirecek ve onların moralini yükseltecek projeler yapılmamakta ve uygulanmamaktadır. Zaten eğitim çalışanlarının bunlara ulaşacak parasal gücü de bulunmuyor.

24. Milli Eğitim Bakanlığı dinlenme yerleri ve okullardan uyarlanan tatil kampları, öncelikle yöneticilere ve onların milil eğitim memuru olmayan yakınlarına hizmet vermektedir. Öteki çalışanlara ayrılan yerler ya dinlenmeye elverişli değil, ya da sayısal olarak yetersiz durumdadır.

25. Orduvelelerinden esinlenerek 12 Eylül 1980'den sonra oluşturulan öğretmenevleri ve lokallerine öğretmenler uzun zaman ısınamamışlardır. Bu yerlere, hiçbir yasal dayanağı olmayan ödentiler kesilmekte, buna karşılık yöneti-

minde öğretmenlere hak ve yetki tanınmamaktadır. Sendikamız buralara sahip çıkılmasını istemiş, son bir yıldır ilgi gösterilen bu yerler yöneticilerin yakınlarına hizmet vermekten öte fazla işe yaramamaktadır.

26. Öğretmenler arasında birçok yetenekli kişi bulunmasına, Bakanlığın elinde de moral programları uygulanabilecek yer ve olanak bulunmasına karşın, öğretmenin sesine kulak verilmemesi nedeniyle, eğitim çalışanları bu olanaklardan yararlanamamaktadır. Yine 12 Eylül 1980 darbe rejimin öğretmene dayattığı "24 Kasım Öğretmenler Günü" öğretmenler tarafından benimsenmemiştir. Her 24 Kasım'da, genellikle yönetime yakın meslektaşların, üstelik bir sözlü sınavdan da geçirilerek, "Yılın Öğretmeni" ilan edilmesi, öğretmenleri gücendirmektedir.

ÖĞRETMEN YETİŞTİRİLİYOR MU?

Bu Ülkede Öğretmen Okulları Vardı...

27. Türkiye'de 1848'de başlayıp, 1908'den sonra yetkinleşme sürecine giren, Cumhuriyet döneminde olgun ürünlerini veren öğretmen yetiştirme deneyimi, 1970'lere doğru yozlaşmaya başlamış, 1980'den sonra da tümünden terkedilmiştir.

28. Sâti Bey ve arkadaşlarının 1909'da başlattıkları *Istanbul Erkek Öğretmen Okulu* (Darülmua'llimin) ıslahatı, Cumhuriyet Döneminde de örnek olmuştur. 1935-46 arasında süren *Köy Enstitüleri* deneyimi 1950'lerde terkedilse de 1960'lı yıllarda öğretmen yetiştirme sistemi yine de tutarlı, başarılı bir modele kavuşmuştu. İlkokul öğretmeni yetiştiren *İlköğretmen okulları*, ortaokullara öğretmen ve ilköğretim müfettişi yetiştiren eğitim enstitüleri, ilköğretmen okullarının son sınıfına geçen en başarılı öğrencileri alıp üniversitede branş öğretmeni olarak yetiştiren *yüksek*